

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

із змінами і доповненнями
вченою радою університету,
протокол № 14 від 24.06.2025 р.

Ухвалено в дію наказом в. о. ректора
від 24.06.2025 р.

В. о. ректора

Володимир КРАВЕЦЬ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«БІОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

Е Природничі науки, математика та
статистика

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Е1 Біологія та біохімія

КВАЛІФІКАЦІЯ

доктор філософії з біології

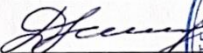
Тернопіль, 2025 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	Е Природничі науки, математика та статистика
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	Е1 Біологія та біохімія
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	третій (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	доктор філософії (PhD)
КВАЛІФІКАЦІЯ	доктор філософії з біології

ПОГОДЖЕНО

Голова науково-методичної ради
ТНПУ імені Володимира Гнатюка

 Надія ДРОБИК

«20» червня 2025 р.

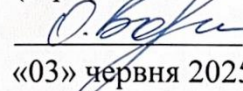

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ТА
ДОПОВНЕННЯ

проектною (робочою) групою
ОП «Біологія»

Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Керівник робочої групи
(гарант освітньої програми)

 Оксана БОДНАР

«03» червня 2025 р.

Передмова

Освітньо-наукова програма «Біологія» за спеціальністю 091 Біологія та біохімія затверджена вченою радою університету 26.06.2018 р. (протокол № 13) і уведена в дію наказом ректора № 178-р від 26.06.2018 р. Із змінами і доповненнями затверджувалася вченою радою університету 25.06.2019 р. (протокол № 13), 31.08.2020 р. (протокол № 1), 28.06.2022 р. (протокол № 13), 27.06.2023 р. (протокол № 11), 25.06.2024 р. (протокол № 15).

Зміни та доповнення до ОНП у 2025 р. здійснені проектною групою у складі:

1. Боднар Оксана Ігорівна – доктор біологічних наук, професор, декан хіміко-біологічного факультету, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка – *керівник робочої групи, гарант освітньої програми*;

2. Грубінко Василь Васильович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

3. Столяр Оксана Борисівна – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри хімії та методики її навчання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

4. Дробик Надія Михайлівна – доктор біологічних наук, професор, перший проректор Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

5. Пида Світлана Василівна – доктор сільсько-господарських наук, професор, завідувач кафедри ботаніки та зоології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

6. Марків Віктор Степанович – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти третього року навчання спеціальності 091 Біологія Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

7. Волков Роман Анатолійович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри молекулярної генетики та біотехнології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

8. Незбрицька Інна Миколаївна – кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник відділу екології водних рослин та токсикології Інституту гідробіології НАН України.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Афанасьєв Сергій Олександрович – доктор біологічних наук, академік НАНУ, професор, директор Інституту гідробіології НАН України;

2. Кліщ Іван Миколайович – доктор біологічних наук, професор, проректор з наукової роботи Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського.

1. Профіль освітньо-наукової програми «Біологія»

1 - Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; хіміко-біологічний факультет; кафедра загальної біології та методики навчання природничих дисциплін
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти	доктор філософії (PhD)
Галузь знань	Е Природничі науки, математика та статистика
Спеціальність	Е1 Біологія та біохімія
Офіційна назва освітньої програми	«Біологія» «Biology»
Освітня кваліфікація	доктор філософії з біології Doctor of Philosophy in Biology
Кваліфікація у дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – Е1 Біологія та біохімія Освітня програма – «Біологія»
Форма навчання	Денна, заочна, вечірня
Мова (мови) викладання	українська
Цикл/рівень програми	НРК України – 8 рівень, EQF-LLL – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії (PhD), одиничний. ОНП містить дві складових — освітню та наукову. <i>Освітня складова</i> ОНП реалізується упродовж перших двох років навчання і передбачає 60 кредитів ЄКТС (1800 год). Обсяг <u>обов'язкової компоненти</u> (ОК) – 45 кредитів ЄКТС (1350 год), у т. ч. на загальну підготовку передбачено 11 кредитів (330 год), професійну – 25 кредитів (750 год) та практичну – 9 кредитів (270 год) ЄКТС. Обсяг <u>вибіркової компоненти</u> (ВК) – 15 кредитів ЄКТС (450 год). <i>Наукова складова</i> ОНП передбачає здійснення здобувачем вищої освіти власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді кваліфікаційної наукової роботи. Наукова складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а

	оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи здобувача і є складовою частиною навчального плану.
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Україна. Сертифікат про акредитацію освітньо-наукової програми «Біологія» – сертифікат № 609 від 10.09.2020. Термін дії – до 01.07.2026 р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/PhD/ONP_091_Biology.php

2 - Мета освітньо-наукової програми

Підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного на національному та міжнародному рівнях фахівця ступеня доктора філософії в галузі біології, здатного до самостійної наукової та науково-педагогічної діяльності, генерації нових знань, критичного переосмислення сучасних наукових концепцій, розв'язання комплексних теоретичних і прикладних проблем біологічної науки.

3 - Характеристика освітньо-наукової програми

Опис предметної області	Е Природничі науки, математика та статистика Е1 Біологія та біохімія <i>Об'єкт вивчення:</i> біологічні системи різного рівня організації, їх реакції за різних умов існування та взаємозв'язок з чинниками навколишнього середовища. <i>Цілі навчання:</i> програма спрямована на формування фахівців, які, поєднуючи фундаментальні біологічні знання з інноваційними підходами, здатні сприяти розвитку науково-освітнього простору України, впроваджувати результати наукових досліджень у практичну діяльність, підвищувати якість біологічної освіти та інноваційний потенціал суспільства, ефективно вирішувати сучасні проблеми біології у контексті сталого розвитку з урахуванням новітніх технологій, екологічної безпеки, викликів глобалізованого світу та міждисциплінарної інтеграції. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> систематизована сукупність знань про будову, функціонування, розвиток, еволюцію та взаємозв'язки живих систем на всіх рівнях їхньої організації – від молекулярного до біосферного, які базуються на фундаментальних біологічних концепціях і сучасних досягненнях природничих наук, включаючи міждисциплінарні підходи та інформаційні технології.
--------------------------------	--

	<i>Методи, методики та технології:</i> сучасні методики та методології лабораторних і польових досліджень біологічних об'єктів різного рівня організації, дослідження їх функціональних станів за різної екологічної ситуації з використанням математичної та статистичної обробки експериментальних даних; інформаційні та комунікаційні технології; методи навчання у вищій школі. <i>Інструменти та обладнання:</i> сучасний інструментарій та лабораторне обладнання, необхідне для підготовки здобувачів до проведення самостійної експериментальної та аналітичної наукової діяльності відповідно до світових стандартів; бібліотечні ресурси; доступ до спеціалізованих баз даних та інформаційних систем.
Орієнтація програми	Освітньо-наукова та дослідницько-інноваційна, що передбачає дотримання у своїй діяльності принципів студентоцентризму, доброчесності, академічної свободи, публічності та відкритості.
Основний фокус освітньої програми	Спрямована на підготовку конкурентоздатного фахівця, який володіє комплексом знань, умінь та навичок для застосування у професійній діяльності щодо вирішення завдань з моніторингу стану, експериментального впливу та прогнозування і моделювання життєдіяльності біологічних систем різного рівня організації. Окрім того, ОНП передбачає підготовку фахівців з біології, здатних приймати обґрунтовані рішення, працювати в команді, генерувати нові ідеї, здійснювати безпечну дослідницько-інноваційну діяльність, міжнародну діяльність у національних інтересах України, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію; готових до самоосвіти та професійного самовдосконалення впродовж життя. Особливістю наукової складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю Е1 Біологія та біохімія є можливість виконання аспірантами окремих елементів власних наукових досліджень у межах лабораторних занять із дисциплін професійної підготовки. <i>Ключові слова:</i> біологія, біохімія, молекулярна біологія, біотехнологія, гідробіологія, фізіологія рослин, екологія, третій рівень, дослідницько-інноваційна діяльність, методологія, вища освіта.

Особливості програми	Здобувачі програми мають можливість проведення наукових досліджень за сучасними та актуальними напрямками у сфері біології, біохімії та суміжних наук. Програма передбачає динамічність та гнучкість реалізації, які полягають у постійному моніторингу ринку праці з метою підготовки фахівців, що відповідають його потребам. Програма також забезпечує реалізацію права здобувача вищої освіти на індивідуальну траєкторію навчання та вільний вибір навчальних дисциплін, використання системи сучасної наукової комунікації, інноваційних технологій у навчанні, соціальних сервісів в професійних дослідженнях і практичній діяльності, тощо. Проведення наукових досліджень, до яких залучаються аспіранти, забезпечується наявністю наукових шкіл, налагодженою співпрацею в науковій та освітній сферах, наявністю науково-дослідних лабораторій. Науково-педагогічні працівники, які здійснюють реалізацію ОНП, систематично проходять стажування у вітчизняних та закордонних наукових та освітніх закладах, здійснюють керівництво і беруть участь у виконанні українських та міжнародних наукових проєктів.
4 - Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Сферою працевлаштування є науково-дослідні установи, заклади вищої освіти, інші установи та організації, що здійснюють дослідження та/або підготовку фахівців у сфері біології та суміжних галузей. <i>Види економічної діяльності (за КВЕД 009:2010):</i> М. Професійна, наукова та технічна діяльність 72.1. Дослідження й експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук Р Освіта 85.4. Вища освіта
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих, навчання на 8-ому рівні НРК України у споріднених галузях наукових знань; участь в освітніх програмах, дослідницьких грантах та стипендіях (у тому числі за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Підхід до викладання та навчання базується на використанні сучасних освітніх технологій, зокрема інтерактивних методів, розвитку критичного мислення, проєктно- та проблемно-орієнтованого навчання, тренінгів, які спрямовані на ефективне формування у здобувачів відповідних компетентностей й розвиток наукового мислення. Освітній процес включає

	застосування технологій навчального проєктування з публічним захистом результатів у форматі групових обговорень; налагодження результативної взаємодії між здобувачами, науковими керівниками та викладачами; інформаційний супровід щодо участі в конкурсах на здобуття стипендій, грантів і премій (у тому числі міжнародних). Окрім цього, здобувачі мають змогу долучатися до підготовки та реалізації наукових проєктів у межах конкурсів МОН України, Національного фонду досліджень України, а також брати участь у виконанні бюджетних і ініціативних науково-дослідних робіт.
Оцінювання	<i>Освітня складова ОНП.</i> Тести, есе, презентації, поточний та модульний контроль, заліки, екзамени, захист звіту з практики. Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у формі екзамену та/або заліку – за результатами вивчення дисциплін, передбачених навчальним планом. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЄКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «незараховано») системами. Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль. <i>Наукова складова ОНП.</i> Результатом освітньо-наукової діяльності здобувача вищої освіти є оформлений за результатами наукових досліджень та відповідно до вимог рукопис дисертації, її попередня експертиза, публічний захист та присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності Е1 Біологія та біохімія.
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	
ІК. Здатність до виконання складних завдань у галузі біології в контексті дослідницько-інноваційної діяльності, що включає критичне осмислення наявних знань і формування нових наукових підходів, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної роботи, а також проведення самостійного дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та прикладну значущість і знаходять відображення в публікаціях, інтегрованих у міжнародний науковий простір.	

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.** Здатність сформувати системний науковий світогляд, професійну етику та загальнокультурний світогляд.
- ЗК2.** Здатність до набуття універсальних навичок дослідника, генерування нових ідей, проведення наукових досліджень на конкурентному рівні.
- ЗК3.** Здатність до розробки та управління науковими і науково-дослідними проектами, складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.
- ЗК4.** Здатність спілкуватися іноземною мовою (англійською або іншою) в обсязі, достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів.
- ЗК5.** Вміння працювати в міжнародному науковому контексті, планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК6.** Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК1.** Здатність до перегляду існуючих концепцій сучасної біології та суміжних наукових галузей шляхом критичного осмислення і адаптації новостворених методів та технологій, а також через генерування оригінальних гіпотез.
- СК2.** Здатність до створення інструментів та методологій наукової діяльності, оцінювання та впровадження результатів сучасних розробок, рішень та досягнень природничих наук в біологію.
- СК3.** Здатність розробляти нові моделі та проводити експерименти, спрямовані на вирішення проблем, пов'язаних із теоретичними і прикладними задачами у біології, відповідно до конкретних потреб наукового пошуку.
- СК4.** Вміння критично оцінювати отримані результати, приймати рішення та рекомендувати альтернативні шляхи вирішення проблем щодо способів регулювання життєдіяльності біологічних об'єктів, методів досліджень та технологій.
- СК5.** Здатність оцінювати ризики впровадження сучасних технологій (у т. ч. біотехнологій) для навколишнього природного середовища, здоров'я людини, її відповідність національним і міжнародним стандартам та практикам.
- СК6.** Здатність захищати власні права інтелектуальної власності, планувати та управляти процесом реалізації інтелектуального продукту.
- СК7.** Вміння етично та доброчесно здійснювати наукову й освітню діяльність відповідно до академічних стандартів.
- СК8.** Здатність організовувати та реалізовувати наукові дослідження та освітній процес у закладах вищої освіти, а також використовувати сучасні освітні технології.

7 - Програмні результати навчання

- ПРН1.** Мати концептуальні та методологічні знання з біології та межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення інноваційних наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.
- ПРН2.** Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні питання біології державною та іноземною мовами, а також кваліфіковано оформлювати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.
- ПРН3.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків достовірні дані, зокрема, результати аналізу джерел літератури, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень, експерименту) і математичного та/або комп'ютерного моделювання.
- ПРН4.** Вміти планувати та здійснювати експериментальні й теоретичні біологічні дослідження, а також дослідження у суміжних міждисциплінарних галузях, із використанням сучасних методів і засобів; критично аналізувати отримані результати та зіставляти їх із даними інших дослідників у контексті актуального рівня наукових знань з обраної проблематики.
- ПРН5.** Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.
- ПРН6.** Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми біології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- ПРН7.** Вміти обґрунтовано обирати та ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання в професійній діяльності викладача ЗВО з урахуванням чинного законодавства.
- ПРН9.** Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

8 - Ресурсне забезпечення освітньо-наукової програми

Кадрове забезпечення

Науково-педагогічні працівники, що забезпечують ОНП, відповідають кадровим вимогам ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладами вищої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. із змінами і доповненнями, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365). Усі вони є штатними співробітниками університету; 100% мають наукові ступені і вчені звання (докторів наук, професорів і кандидатів наук, доцентів) та підтверджений рівень наукової і професійної підготовки. Рівень володіння іноземною мовою підтверджений наявністю сертифікатів з іноземної мови (рівень B2 згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти) або дипломів магістрів за спеціальністю «Філологія», спеціалізації «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Усі викладачі ОНП мають діючі

	профілі в професійних наукових мережах ORCID, ResearcherID, Google Scholar та високу публікаційну активністю, у т.ч. у фахових виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і є достатнім для забезпечення якості освітнього процесу, зокрема: навчальні корпуси з належною соціальною інфраструктурою, лекційні аудиторії, обладнанні сучасною мультимедійною технікою, комп'ютерні класи, профільні навчальні лабораторії, кабінети, науково-дослідні лабораторії (фізіології рослин і мікробіології, екології та біотехнології, екотоксикології та біомоніторингу, порівняльної біохімії і молекулярної біології, екологічного моніторингу та комп'ютерного моделювання довкілля, екологічної біохімії, хімії навколишнього середовища та біоіндикації, прикладної ботаніки та фітотехнологій), агробіологічна лабораторія, лабораторія морфології та систематики рослин – гербарій; лабораторія перспективних технологій створення та фізико-хімічного аналізу нових речовин і функціональних матеріалів (базовий заклад «Львівська політехніка», договір №), центр дослідження старіння та порушень метаболізму (базовий заклад «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»), центр колективного користування науковим обладнанням «Науково-дослідна лабораторія нових речовин і матеріалів» (базовий заклад «Львівська політехніка») (як співзасновники центрів колективного користування науковим обладнанням під патронатом МОН України); спортивний зал, спортивні майданчики; бібліотека, читальний зал; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; гуртожитки; пункти харчування ТНПУ.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення відповідає чинним нормативним документам для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем – доктор філософії (PhD) Офіційний веб-сайт ТНПУ імені Володимира Гнатюка http://tnpu.edu.ua містить повну інформацію про освітньо-наукову програму, а також про навчальну, наукову і виховну діяльність в університеті, його структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Здобувачі мають можливість користуватися усіма наявними ресурсами бібліотеки ТНПУ, включно з доступом до повнотекстових публікацій, які входять до міжнародних науково-метричних баз даних Scopus, Web of Science, електронними науково-метричними базами та репозитарієм з науковими та науково-методичними публікації провідних вітчизняних і зарубіжних науковців й викладачів університету. В університеті наявні точки бездротового доступу до мережі Інтернет; база електронних ресурсів ТНПУ LCM Moodle; корпоративна електронна пошта.

9 - Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можливість у рамках академічного обміну між ТНПУ та ЗВО України (згідно укладених угод) навчатися, стажуватися, проходити практику на базі університету, що приймає здобувачів вищої освіти, з наступним визнанням академічних результатів освітньої та/або освітньо-наукової діяльності в університеті з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ЄКТС (http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-mob-in-st.php).
Міжнародна кредитна мобільність	Згідно з угодами ТНПУ про міжнародну кредитну мобільність, у тому числі ERASMUS+ є можливість реалізації програми міжнародної академічної мобільності: з Університетом Мармара (14.10.2021 – 13.10.2026); Гданським університетом (12.11.2021 – 11.11.2026); Вустерським університетом (28.10. 2022); Варшавським університетом (15.05.2019); Гуманітарно-природничим університетом ім. Яна Длугоша в Ченстохові (10.10.2016 р. – необмежений); Стамбульським університетом (13.10.2021 – 12.10.2026); Ясським університетом ім. А. Й. Кузи (10.07.2024 – 10.07.2034); Університетом-корпорацією вищої освіти Портсмутського університету (27.03.2024 – 31.07.2027) та ін. https://tnpu.edu.ua/about/pidrozdil/nzmos/partners.php
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання англійською мовою або українською мовою після вивчення курсу.

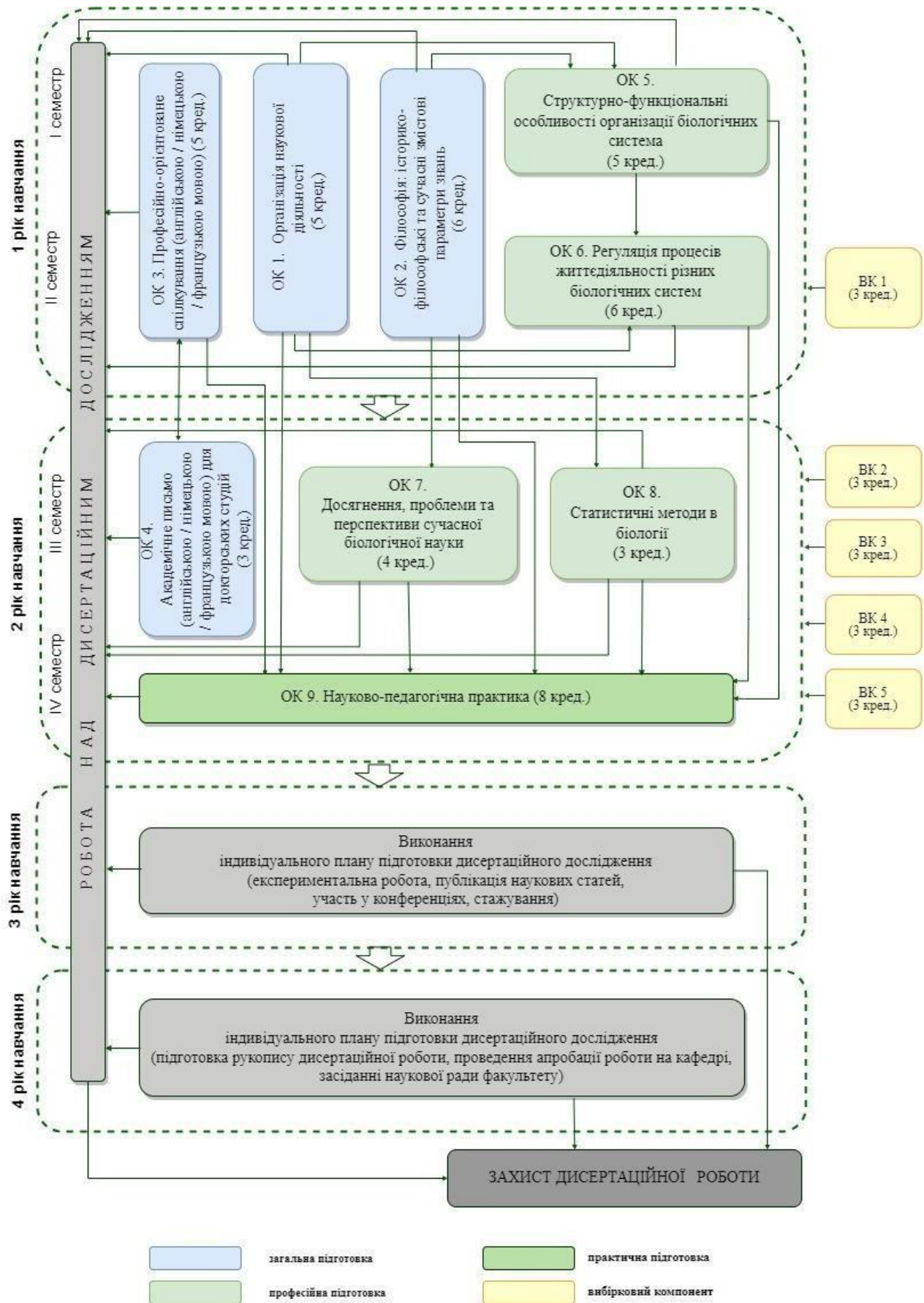
2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Код	Компоненти освітньо-наукової програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1. ОBOB'ЯЗКОВА КОМПОНЕНТА ОНП			
Загальна підготовка			
ОК 1	Організація науково-педагогічної діяльності	5	залік
ОК 2	Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання	6	екзамен
ОК 3	Професійно-орієнтоване спілкування (англійською / німецькою / французькою мовою)	5	залік, екзамен
ОК 4	Академічне письмо (англійською / німецькою / французькою мовою)	3	залік
Обсяг обов'язкового компонента загальної підготовки ОНП		19	

Професійна підготовка			
ОК 5	Структурно-функціональні особливості організації біологічних систем	5	екзамен
ОК 6	Регуляція процесів життєдіяльності різних біологічних систем	5	екзамен
ОК 7	Досягнення, проблеми та перспективи сучасної біологічної науки	4	залік
ОК 8	Біометрія	3	залік
ОК 9	Науково-педагогічна практика	9	диф. залік
Обсяг обов'язкового компонента професійної підготовки ОНП		26	
2. ВИБІРКОВА КОМПОНЕНТА ОНП			
ВК	Вибіркові навчальні дисципліни*	15	заліки
Обсяг вибіркового компонента ОНП		15	
Загальний обсяг обов'язкового компонента ОНП		45	
Загальний обсяг вибіркового компонента ОНП		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		60	

**Вибіркові навчальні дисципліни із загальноуніверситетського каталогу вибірових навчальних дисциплін загальної підготовки та каталогу вибірових дисциплін професійної підготовки освітньої програми, а також навчальних дисциплін з інших освітніх програм цього чи інших рівнів вищої освіти ТНПУ / інших ЗВО за програмами зовнішньої чи внутрішньої академічної мобільності*

Логічна послідовність компонентів ОНП

3. Атестація здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі біології або на її межі та сумісних галузях. Вона відповідає вимогам оригінальності, унікальності та неповторності висунутих положень з чітким обґрунтуванням методології наукового пошуку. Результати дослідження оприлюднені у відповідних публікаціях. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації й обов'язково проходить перевірку на текстові запозичення. Дисертаційна робота має відповідати вимогам, встановленим законодавством та оприлюднюється у відповідні терміни на сайті ЗВО.
Вимоги до публічного захисту	Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є її обговорення на засіданні кафедри, апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, у тому числі таких, які входять до наукометричних баз, згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України.

4. Система внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукової програми

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	Реалізується відповідно до діючої в ТНПУ інституційної моделі і передбачає здійснення університетом таких процедур і заходів: – визначення принципів та процедур забезпечення якості; – здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, компонентів освітніх програм із застосуванням індикаторів, що вимірюють процес викладання та навчання окремих дисциплін за допомогою електронного сервісу для опитування здобувачів вищої освіти; – щорічне рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ТНПУ; – забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; – забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації
--	---

	освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів; – забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; – забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; – забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти. Система забезпечення ЗВО якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за поданням ЗВО оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти. Регулюється Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.
Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Інформація про якість вищої освіти є відкритою та доступною широкому загалу. Університет формує і вдосконалює вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, орієнтуючись на головні цілі вищої освіти; має прозорий механізм формування, моніторингу і перегляду освітніх, освітньо-наукових програм, чіткі правила організації навчання студентів; необхідні ресурси для здійснення освітньої діяльності та підтримки студентів; збирає, аналізує і використовує необхідну інформацію для ефективного управління своєю освітньою діяльністю. Принципи та процедури забезпечення якості вищої освіти в ТНПУ представлені у таких нормативних документах: – Положення про організацію освітнього процесу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; – Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук в аспірантурі та докторантурі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; – Положення про атестацію здобувачів доктора філософії у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка; – Положення про науково-педагогічну практику аспірантів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; – Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти на вільний вибір навчальних дисциплін;

	– Положення про академічну мобільність у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка; – Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти.
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	Механізм розроблення та періодичного перегляду ОНП закладено у положеннях ТНПУ «Про розроблення і супроводження освітніх програм» та «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти». Проектна група ОНП здійснює спостереження за освітньою програмою, яке передбачає аналіз та оцінювання змісту й актуальності програми відповідно до чинних нормативних документів, рекомендацій МОН України; вимог і потреб роботодавців та спільноти здобувачів, й за необхідності розробляє зміни до навчальних планів і навчального навантаження, а також організаційно супроводжує процес підготовки здобувачів протягом усього терміну навчання з моніторингом навчальних досягнень, успішності, потреб та задоволеності здобувачів щодо програми і відповідності навчального середовища меті ОНП. Результати анкетування використовуються для вдосконалення освітньої програми. Зауваження та пропозиції зацікавлених стейкхолдерів у ОНП розміщено на офіційному сайті ТНПУ
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, НПП ЗВО та регулярне оприлюднення результатів на офіційному веб-сайті	Щорічне оцінювання здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії здійснюється двічі на рік у формі атестації та поточного оцінювання наукової діяльності на випускових кафедрах. Упроваджено механізм оцінювання досягнень здобувачів – претендентів на отримання стипендій; оцінювання науково-педагогічних працівників на основі рейтингів науково-дослідної, методичної та організаційної роботи і рейтингування викладачів за результатами анкетування здобувачів. Він закладений у таких нормативних документах ТНПУ: «Про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти», «Про рейтингове оцінювання професійної діяльності науково-педагогічних працівників». Результати оцінки та рейтингування оприлюднюються на веб-сайті ТНПУ: https://bit.ly/3oE6hmT
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Регулюється положенням про підвищення кваліфікації (стажування) педагогічних і науково-педагогічних працівників. Систематично проводиться робота над покращенням практичної складової підвищення кваліфікації НПП в системі післядипломної та неформальної освіти, зокрема, шляхом проходження стажувань в установах та організаціях в межах України та закордоном, участі у міжнародних проектах, грантових програмах, навчання за сертифікаційними програмами. У ТНПУ розроблена та реалізується програма професійного розвитку викладачів.

Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Здобувачі ОНП «Біологія» забезпечені необхідними ресурсами (матеріальна база, навчально-методичне та інформаційне забезпечення, дистанційна освітня платформа Moodle). Реалізуються заходи щодо удосконалення організації самостійної роботи здобувачів через постійний моніторинг, актуалізацію курсів дисциплін, дистанційну освітню платформу Moodle. В ТНПУ діють: • Положення про організацію освітнього процесу; • Тимчасовий порядок атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій навчання; • Положення про електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни.
Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками ЗВО та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ЗВО і здобувачів вищої освіти	У ТНПУ діє: • Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ТНПУ імені В. Гнатюка https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/P_olozhennia_pro_akademichnu_dobrochesnist.pdf • Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/academ_dobrochesnist/P_olozhennia_pro_zapobihannia_vyjavlennia_plahiatu_ZVO.pdf; • Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2024/Polozhennja_pro_zapob_pag_p.pdf. Запобігання проявам академічної недоброчесності в освітньому процесі здійснюється шляхом інформування здобувачів або вивчення в межах відповідних дисциплін вимог щодо написання письмових робіт, шляхів коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та належного оформлення посилань і цитувань на використані у письмових роботах матеріали. Науковими керівниками в обов'язковому порядку на усіх етапах виконання дисертаційних досліджень здійснюється контроль та попередження фактів академічного плагіату. Виявлення фактів плагіату (копіляцій) у представлених розділах дисертаційної роботи чи статтях аспірантів може бути підставою для виключення з аспірантури. Усі здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники, що забезпечують реалізацію ОНП, підписують декларацію про дотримання академічної доброчесності. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти перевіряються на плагіат в системі MOODLE.

Інші процедури і заходи	У ТНПУ діють: Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти: https://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/Instytutsiina_model_systemy_vnutrishnoho_zabezpechennia_iakosti_TNPU.pdf
--------------------------------	--

5. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8
ОК 1	+	+	+			+		+	+			+	+	+
ОК 2	+	+				+		+		+				
ОК 3	+			+	+		+							+
ОК 4	+			+	+						+		+	
ОК 5		+					+		+	+	+			
ОК 6		+					+		+	+				
ОК 7		+				+	+			+				
ОК 8		+						+	+				+	
ОК 9		+	+	+		+		+	+		+	+	+	+

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10
ОК 1	+	+	+	+			+	+	+	+
ОК 2	+	+				+	+		+	
ОК 3	+							+		+
ОК 4	+			+				+		+
ОК 5	+					+				
ОК 6	+		+			+				
ОК 7	+	+				+			+	
ОК 8		+	+	+	+					
ОК 9		+	+		+		+			+

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Вдосконалення викладання у вищій освіті: теорія та практика: монографія / С. Калашнікова, Н. Базелюк, О. Базелюк та ін.; за наук. ред. С. Калашнікової. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. 255 с. DOI: <https://doi.org/10.31874/TE.2023>
2. Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. 2015. URL: <http://erasmusplus.org.ua/en/news/1162-ects-user-guide-2015-in-english-andukrainian-languagesare-available-in-e-format.html>
3. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Керівникам вищих навчальних закладів: лист МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239. URL: <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/01/>
7. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]: Національний класифікатор України: наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 / Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. URL: https://hrliga.com/docs/327_KP.htm
8. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 365) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 27.03.2025 № 512. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2025/03/27/nakaz-mon-512-vid-27-03-2025.pdf>
10. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 (зі змінами) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
11. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1013-24#n16>
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» № 261 від 23 березня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами від 21. 03. 2022 № 341). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF>
14. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 № 1300). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#n11>
15. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23. 03. 2021 № 610. URL: <https://mon.gov.ua/static->

[objects/mon/sites/1/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf](https://objects.mon/sites/1/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf)

16. Рекомендації для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додаток до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»). URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Рекомендації-стосовно-акредитації-PhD-програм.pdf>
17. Роз'яснення щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми: методичний посібник [Електронне видання] / А. Бутенко, Г. Денискіна, О. Єременко, О. Книш, І. Сімшаг, О. Требенко. Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2024. 127 с.
18. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації; авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В. Г. Кременя. Київ: НБЦ «Пріоритети», 2014. 120 с. URL: http://ibhb.chnu.edu.ua/uploads/files/metodrada/Rozroblennya_osv_program.pdf
19. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

Гарант освітньо-наукової програми

Оксана БОДНАР

Програма схвалена на засіданні кафедри
загальної біології та методики навчання
природничих дисциплін

Протокол № 13 від 09.06. 2025 р.
Завідувач кафедри

Василь ГРУБІНКО

Програма затверджена вченою радою
хіміко-біологічного факультету

Протокол № 11 від 18.06. 2025 р.
Голова вченої ради факультету

Оксана БОДНАР

Керівник навчально-наукового
центру якості освіти

Ольга ПЕЖИНСЬКА

Освітньо-наукова програма рекомендована до впровадження вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Протокол № 14 від 24.06.2025 р.

Учений секретар університету

Галина ДРАПАК